

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3526/2022
26.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници по тужби тужиља: 1) АА из ..., 2) ББ из ..., 3) ВВ из ... и 4) ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јелена Вуковић, адвокат у ..., против туженог Института за онкологију Војводине, Сремска Каменица, чији је пуномоћник Оливер Зевеђи, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2710/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 26. јануара 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2710/22 од 22.06.2022. године тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиља и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1465/2021 од 07.04.2022. године, а захтев тужиља за накнаду трошкова другостепеног поступка се **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиље да туженом накнаде трошкове ревизијског поступка у износу од 118.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1465/21 од 07.04.2022. године, одбијен је тужбени захтев тужиља да се обавезе тужени да тужиљама за период 01.04.2018 – 31.03.2021. године исплати: АА износ од 89.728,00 динара на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 16.853,91 динар на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег

одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; ББ износ од 108.129,25 динара на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 22.378,08 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; ВВ износ од 107.077,75 динара на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 22.446,05 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; ГГ износ од 81.491,25 динара на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 15.647,80 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, те су обавезане тужиље да туженом солидарно накнаде парничне трошкове у износу од 54.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2710/22 од 22.06.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1465/21 од 07.04.2022. године и обавезан је тужени да за период 01.04.2018 – 31.03.2021. године исплати тужиљама: АА из ... на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада износ од 89.728,00 динара са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 16.853,91 динар на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада, за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; ББ из ... на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада износ од 108.129,25 динара, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 22.378,08 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада, за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021.

године; ВВ из ... на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада износ од 107.077,75 динара, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 22.446,05 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада, за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; ГГ из ... на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада износ од 81.491,25 динара, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, износ од 15.647,80 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име исхране у току рада, за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године, износ од 83.692,22 динара на име неисплаћене накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом од 21.12.2021. године до исплате, као и износ од 16.712,24 динара на име законске затезне камате на износ главног дуга на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од дана доспелости сваког појединачног износа до 20.12.2021. године; одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка, па је обавезана тужена да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у износу од 233.022,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и да тужиљама накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 118.022,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у периоду 01.04.2018. - 31.03.2021. године биле у радном односу код туженог и обављале су послове ... са II степеном стручне спреме и коефицијентом 6,83. У том периоду, тужени је тужиљама обрачунавао и исплаћивао зараду тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије множио коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), а почев од 2001. године. Пошто је тако добијена висина основне плате у наведеном периоду била нижа од износа минималне зараде, тужени је тужиљама вршио корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужиљама исплаћивана плата у висини минималне зараде. На обрачунским листама плате тужиљама није исказивана као посебна ставка накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, већ су као посебне ставке исказани редован рад и корекција до минималне зараде. Вештачењем је утврђено да је тужиљама у утуженом периоду, у недостатку параметара за обрачун тражених трошкова, на основу најповољнијег критеријума у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији, на име накнаде трошкова тоглог obroка припадао дневни износ од 250,00

динара бруто, а на име трошкова за регрес у висини 1/12 минималне зараде на месечном нивоу. Применом наведеног параметра тужилама су вештачењем утврђена потраживања на име тражених накнада за спорни период у месечним износима ближе наведеним у изреци првостепене пресуде.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, имајући у виду одредбе Закона о јавним службама, Закона о платама у државним органима и јавним службама, Посебног колективног уговора за здравствене установе, чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл.гласник РС“ број 1/15...58/20), те Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, заузео становиште да тужбени захтев за исплату накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није основан, уз образложење да је Закон о платама у државним органима и јавним службама матични закон, који је тужени у утуженом периоду примењивао и који у погледу плата тужилаца нормира вредности које су утврђене од стране Владе Републике Србије, кроз основице за обрачун плата у јавним службама и државним органима, уз примену Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. Тужени је примењивао и одредбе Закона о буџетском систему, који прописује да Управа за трезор врши обрачун зарада, односно плата, увећања зарада, односно додатака на плату, накнада и друга примања, па се ни из наведеног не може утврдити незаконитост у поступању туженог. Првостепени суд налази да, у ситуацији када су посебним актом регулисана права, обавезе и одговорности запосленог, у конкретном случају право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нема места примени одредбе члана 118. Закона о раду, јер су наведене накнаде, сходно посебном закону, инкорпорирани у коефицијент. Такође, важећим Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, није било уговорено право запослених на исплату накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, услед чега је тужена у свему поступала према важећим законским прописима и општим актима.

Другостепени суд не прихвата изнету аргументацију првостепеног суда, налазећи да је погрешно примењено материјално право. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду те усвојио тужбени захтев тужила и обавезао туженог да им исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду, не може бити садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По налажењу другостепеног суда, у ситуацији када је тужени тужилама исплаћивао минималну зараду, следи да тужилама није исплаћена накнада за исхрану и регрес, па је тужени дужан да ту накнаду исплати у износу утврђеном вештачењем, према критеријумима у упоредним колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, а који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужила.

Према становишту Врховног касационог суда, ревизијом се основано указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиља.

Одредбом члана 1. Закона о јавним службама („Службени гласник РС“ бр. 42/91 ... 83/14) прописано је да се јавном службом у смислу овог закона сматрају установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатност односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање другог законом утврђеног интереса у одређеним областима.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Одредба члана 91. Посебног Колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19 и 58/20) одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), а основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. (тачка 13) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у здравственим установама.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужиље су запослене у здравственој установи - институту, па се на утврђивање и обрачун њихових плата, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, нити Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18), као ни Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19 и 58/20), нити претходно важећим Посебним колективним уговором из 2010. године, и с обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужиљама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њихових плата, тужиљама не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражују, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Због свега изложеног, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом члана 416. став 1. ЗПП.

Тужени је успео у ревизијском поступку, те су тужиље применом члана 165. став 2. Закона о парничном поступку обавезане да туженом накнаде трошкове у износу од 118.000,00 динара, и то: за састав ревизије према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), износ од 18.000,00 динара, а на име судских такси за ревизију и за одлуку по ревизији износ од 100.000,00 динара у границама како је тужени определио у ревизији, све применом одредаба Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама.

**Председник већа – судија
Бранко Станић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**